

Ką ES pavyko pasiekti vartotojų labui

2019 metais ES piliečiai dalyvaus savo atstovų kitame Europos Parlamente rinkimuose. Šis balsas svarbus.

ES yra atsakinga už daugelį sričių, tiesiogiai susijusių su mumis, kaip vartotojais – nuo maisto produktų ženklavimo etiketėmis iki teisės keliauti ir žaislų saugos.

ES vartotojų gynimo taisyklės priima Europos Parlamentas, kuris yra renkamas tiesiogiai, ir Taryba, kurią sudaro visų ES šalių vyriausybės.

Patvirtinus taisykles, valstybės narės yra atsakingos už ES teisės aktų įgyvendinimą ir jų laikymąsi.

Yra daug pavyzdžių, kaip ES teisės aktai duoda mums naudos. Pateikiame glaustą apžvalgą.

1

Didesnis saugumas

- Vartojimo produktai tapo saugesni. Be konkrečių produktams, pavyzdžiui, žaislams ir kosmetikai, skirtų teisės aktų, ES patvirtino bendrą produktų saugos tinklą ir nustatė atsakomybės taisykles. Jei randama nesaugių produktų, valstybės narės juos siunčia į ES skubaus įspėjimo sistemą – duomenų bazę, kurioje nacionalinės valdžios institucijos keičiasi informacija apie rinkoje esančius pavojingus gaminius.
- Pastaraisiais metais ES ėmėsi veiksmų, kad sumažintų maisto teršalus. Šie teršalai kenkia mūsų sveikatai. Neseniai ES ėmėsi priemonių, siekdama sumažinti vėžį sukeliančio akrilamido naudojimą bulvių traškučiuose, kitokiuose traškučiuose užkandžiuose ir sausainiuose.
- Kasmet mažiausiai 25000 europiečių miršta nuo infekcijų, kurias sukelia atsparios bakterijos. Atsparumo antibiotikams problemos dalis yra piktnaudžiavimas antibiotikais ir jų per didelis vartojimas gyvulių ūkiuose. Tačiau priėmus naujas ES taisykles, bus uždraustas profilaktinis antibiotikų naudojimas, jeigu gyvuliai yra sveiki, o kai kuriuos antibiotikus, kurie yra gyvybiškai svarbūs gydant žmones, bus leidžiama naudoti tik veterinariniais tikslais.
- ES rinkoje yra daugiau kaip 100000 cheminių medžiagų. Remiantis principu „nesant duomenų, nepateksi į rinką“, ES reikalauja, kad cheminių medžiagų gamintojai registruotų ir įvertintų naudojamų cheminių medžiagų saugumą. Susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų naudojimui būtinas leidimas. Pagal „teisės žinoti“ principą, Jūs taip pat galite paprašyti informacijos apie susirūpinimą keliančias chemines medžiagas produktuose.

2

Daugiau teisių

- Jeigu internetu užsakytų kelių dydis netinkamas arba jeigu įsigytas dviratis sugedo po 8 mėnesių, pagal ES teisės aktus leidžiama atšaukti pirkimą arba susigražinti pinigus. Taip pat draudžiama nesąžininga komercinė veikla bei nesąžiningų sąlygų taikymas vartojimo sutartyse.
- ES privatumo ir asmens duomenų apsaugos įstatymai yra išsamiausi pasaulyje. Jie suteikia mums galią kontroliuoti, kas vyksta su mūsų asmeniniais duomenimis, ir įpareigoja įmones bei institucijas užtikrinti jų naudojimo skaidrumą ir atskaitingumą.
- Kadangi banko sąskaita yra būtina norint gauti užmokestį, socialines išmokas ar sumokėti už komunalines paslaugas, ES užtikrina, kad kiekvienas ES pilietis turėtų teisę į pagrindinę banko sąskaitą.
- Kaip oro transporto keleiviai, mes turime teisę į sumokėtų pinigų grąžinimą ir kompensaciją, jei mūsų skrydis atšaukiamas, iki išvykimo likus 2 savaitėms ar mažiau. Jei vėluojama atvykti, mes taip pat turime teisę į sumokėtų pinigų grąžinimą arba (kai kuriais atvejais) į kompensaciją.
- Ant ES parduodamų maisto produktų ir gėrimų etikečių turi būti pateikta išsami maistingumo deklaracija, kad kiekvienas mūsų galėtų matyti, kiek cukraus, druskos ar kalorijų yra grūdų batonėlyje, kečiupe ar sportininkams skirtame gėrime.
- Tinklo neutralumo taisyklės užtikrina, kad mes galėtume laisvai nuspręsti, ką daryti internete, ir užkirsti kelią telekomunikacijų bendrovėms kurti greitas ir lėtas linijas, priklausomai nuo to, kiek norime mokėti.

3

Geresni pasiūlymai

- Keliaudami ES viduje, galite skambinti telefonu, siųsti tekstines žinutes ir naršyti internete, nemokėdami didelių tarptinklinio ryšio mokesčių. Anksčiau didžiulės sąskaitos už telefoną galėjo lengvai sugadinti jūsų atostogas.
- Kai atliekate elektroninį mokėjimą į kitą euro zonos šalį arba išgryninate lėšas eurais bankomate užsienyje, jūsų bankas negali reikalauti iš jūsų sumokėti daugiau nei kainuotų to paties tipo mokėjimas ar lėšų išgryninimas jūsų šalyje.
- Daugiau nei du dešimtmečius ES ėmėsi veiksmų, siekdama atverti telekomunikacijų rinkas, kad jos taptų konkurencingesnėmis ir novatoriškesnėmis. Dėl tokios konkurencinės aplinkos mes, kaip vartotojai, galime mėgautis naujomis paslaugomis, žemesnėmis kainomis ir interneto prieiga.

4

Didesnis tvarumas

- Priėmus naujas ES taisykles, jūs turėsite teisę gaminti, vartoti, saugoti ir parduoti savo energiją. ES taip pat sumažins bereikalingą administracinę naštą vartotojams, kurie gamina elektros energiją iš atsinaujinančių šaltinių savo namuose.
- Šiandien apie trys ketvirtadaliai visų nacionalinių aplinkosaugos teisės aktų yra priimami Europos Sąjungos lygiu. Pavyzdžiui, konkreti nauda mums, kaip vartotojams, yra švaresnis geriamasis ir maudyklų vanduo, švaresnis oras dėl sumažėjusių pramonės ir transporto išmetamųjų teršalų kiekių, mažesnis cheminių medžiagų kiekis produktuose, mažiau atliekų ir daugiau perdirbimo, daugiau energiją taupančių pastatų ir produktų.
- Priėmus ES ekologinio projektavimo taisykles, daugelis prietaisų – skalbimo mašinų, elektrinių šildytuvų, šaldytuvų – pradėjo efektyviau naudoti energiją, dėl to mes sutaupome vidutiniškai 332 eurus per metus.¹
- Dėl griežtų automobilių išmetamo CO₂ apribojimų, automobiliai sunaudoja mažiau degalų, ir degalinėse sumokame mažiau.
- Visoje Europos Sąjungoje ekologinis ženklas užtikrina, kad galime rinktis iš daugiau aplinkai nekenksmingų produktų ir paslaugų.
- Mes turime geresnę prieigą prie efektyvaus energijos vartojimo priemonių, dėl kurių mūsų sąskaitos už energiją sumažėjo, o aplinkai kenkiama mažiau. Kadangi persvarstomi ES efektyvaus energijos vartojimo teisės aktai, ateityje efektyvaus energijos vartojimo priemonės bus prieinamos pažeidžiamoms vartotojų grupėms, ypač tiems vartotojams, kurie patiria energetinį skurdą.

1. http://www.beuc.eu/publications/beuc-x-2016-108-benefits_of_ecodesign_for_eu_households.pdf